

Krediet Management Brief

in samenwerking met Instituut voor Kredietmanagement
van Vlerick Leuven Gent Management School

KREDIETVERZEKERINGEN

Krediet
Management Brief

9 / 01

1. Kredietverzekering: wat?

Kredietverzekering heeft tot doel een verzekerde te vergoeden voor de financiële verliezen opgelopen ten gevolge van de definitieve of vermoedelijke insolventie van zijn debiteur (bron = J. Bastin).

Kredietverzekering omvat in essentie 4 elementen: kredietwaardigheidanalyse, opvolging van dubieuze debiteuren, inning van onbetaalde vorderingen en dekking van de verliezen.

De kredietwaardigheidanalyse heeft zowel betrekking op nieuwe als op bestaande klanten. Vóór het afsluiten van een verkoop aan een nieuwe klant, wordt een kredietwaardigheidsonderzoek verricht op basis van zowel officiële gegevens (vb. jaarrekening, geprotesteerde wissels, ...) als eigen marktgegevens van de kredietverzekeringsmaatschappij (vb. betalingservaring met de debiteur via andere verzekerden, ...). Anderzijds worden veranderingen in de kredietwaardigheid van bestaande klant en op de voet gevolgd.

De opvolging van de debiteuren is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de verzekerde. Naargelang de specifieke bepalingen van de kredietverzekeringsspolis zal de verzekerde na vervalddag tot en met het verstrijken van de achterstalligheidsperiode (vb. 60 dagen) een aantal acties ondernemen om de debiteur onder wezenlijke druk te zetten om de betaling uit te voeren. Een mogelijke verplichting van de kredietverzekeringsspolis is het sturen van minstens 1 aangetekende aanmaning.

Als de achterstalligheidsperiode verstreken is, kan de verzekerde een beroep doen op de kredietverzekeraar om de onbetaalde schuldvordering te innen.

In geval van insolventie van de debiteur (officieel of vermoedelijk), zal de kredietverzekeringssmaatschappij na het verstrijken van een wachtermijn (vb. 6 maand na de factuurvervalddag) een schadevergoeding betalen.

2. Waarom kredietverzekering?

Kredietverzekering heeft een aantal onmiskenbare voordelen:

a. het inperken van het risico van niet-betaling:

De 4 pijlers van kredietverzekering dragen allemaal bij tot het inperken van het risico van niet-betaling.

b. mogelijke leidraad voor het structureren van goed credit management:

Kredietverzekering kan een goed uitgangspunt zijn voor het uitwerken van kredietmanagementprocedures. Preventie door het werken met kredietlimieten en het vastleggen van opvolgingsacties binnen bepaalde termijnen zijn immers essentieel voor een goed kredietmanagement.

c. instrument in de groei van een onderneming:

Kredietverzekering kan drempelverlagend werken op gebied van export aangezien het risico van minder goed gekende markten wordt beperkt door het onderzoeken van de kredietwaardigheid van de potentiële klanten en het beperken van de verliezen indien een klant niet zou betalen.

- d. gerichte prospectie:
 Door kredietwaardigheidcontroles reeds in de prospectiefase te laten uitvoeren, worden commerciële inspanningen om niet-kredietwaardige klanten binnen te halen vermeden.
- e. incassokosten gedekt binnen de polis:
 Bij kredietverzekering zijn de incassokosten meestal gedekt binnen de polis. Dit houdt in dat bijvoorbeeld kosten van een advocaat worden terugbetaald aan het dekkingspercentage dat opgenomen is in de polis.
- f. kostenbeheersing:
 Kredietverzekering laat toe de verliezen aan dubieuze debiteuren beter onder controle te houden. Zie daarnaast ook verder: beoordeling van de kostprijs.

3. Verschillende vormen

Een belangrijk principe bij kredietverzekering is dat een verzekerde meestal een deel van het risico draagt. Aan de hand van de verdeling van het risico tussen een verzekerde en een kredietverzekeringsmaatschappij kan een onderscheid gemaakt worden tussen verschillende vormen van kredietverzekering. (zie onderstaande tabel).

Klassieke dekking

Van elke schade die zich voordoet, wordt een vast percentage uitbetaald aan de verzekerde. Dit percentage (= het dekkingspercentage) ligt meestal tussen de 85% en de 95%. Wat niet uitbetaald wordt, is voor rekening van de verzekerde.

Eigen risico:

5 tot 15 % van elke schade die zich voordoet

Klassieke dekking met een interventiedrempel

Schades kleiner dan een vastgelegd bedrag (= de interventiedrempel) worden niet uitbetaald. Van elke schade die hoger ligt dan de interventiedrempel wordt het vastgelegde percentage uitbetaald.

Dekkingspercentage: 85 - 95 %

Eigen risico:

- interventiedrempel +

- 5 tot 15 % van het volledige bedrag van schades hoger dan de interventiedrempel

Klassieke dekking met een individuele vrijstelling per schade

Een vrijstelling is een bedrag waaronder de kredietverzekeraar niets uitbetaalt. Voor elke schade wordt enkel van het bedrag boven de vrijstelling het gedekte percentage uitbetaald.

Dekkingspercentage: 85 - 95%

Eigen risico:

- individuele vrijstelling +

- 5 tot 15 % van het bedrag boven de vrijstelling

Een globale jaarlijkse vrijstelling

Alle schades van 1 jaar worden opgeteld. Van zodra de vrijstelling (= een vastgelegd bedrag aan schades dat de verzekerde voor eigen rekening neemt) wordt overschreden, wordt het gedekte percentage uitbetaald.

Dekkingspercentage: 85 - 95%

Eigen risico:

- jaarlijkse globale vrijstelling +

- 5 tot 15 % van de bedragen boven de vrijstelling

Excess loss

Zelfde principe als globale jaarlijkse vrijstelling met als verschil dat de verzekerde zelf instaat voor het bepalen van limieten en het incasso.

Herverzekeringscaptive

Eigen beheer - provisies

Voorbeeld

In onderstaand voorbeeld gaan we voor 5 schadegevallen na wat het gedekte bedrag is in geval van klassieke dekking, een interventiedrempel van 1.000 EUR, een individuele vrijstelling per schade van 2.000 EUR en een jaarlijkse globale vrijstelling van 25.000 EUR. Het dekkingspercentage bedraagt telkens 90%.

Schade (in EUR)	Klassieke dekking		Interventiedrempel 1.000 EUR		Individuele vrijstelling 2.000 EUR		Globale jaarlijkse vrijstelling 25.000 EUR	
	gedekt bedrag	uitbetaald bedrag	gedekt bedrag	uitbetaald bedrag	gedekt bedrag	uitbetaald bedrag	gedekt bedrag	uitbetaald bedrag
1.000	1.000	900	0	0	0	0	0	0
2.000	2.000	1.800	2.000	1.800	0	0	0	0
3.000	3.000	2.700	3.000	2.700	1.000	900	0	0
4.000	4.000	3.600	4.000	3.600	2.000	1.800	0	0
20.000	20.000	18.000	20.000	18.000	18.000	16.200	5.000	4.500
30.000	30.000	27.000	29.000	26.100	21.000	18.900	5.000	4.500

4. Kostprijs kredietverzekering

De kostprijs van een kredietverzekering bestaat uit 3 componenten: de premie, de kredietverzekeringstaks en de kredietlimietkost.

A. PREMIE

i. premievoet of een vast bedrag

De premie wordt aangerekend onder de vorm van een premievoet (meest gebruikelijk) of als een vast bedrag (is mogelijk in geval van Excess loss).

ii. waarop wordt de premievoet berekend

De premievoet wordt berekend op de omzet of op het openstaand saldo.

1. enkel betalen op verzekerde transacties

Enkel de verzekerde omzet wordt in aanmerking genomen voor het berekenen van de kredietverzekeringspremie. Zo zal bijvoorbeeld enkel premie berekend worden op omzet gerealiseerd op bedrijven (en dus niet op particulieren en overheidsinstellingen) en als er een kredietlimiet werd afgeleverd. Indien geen kredietlimiet werd afgeleverd voor een bepaalde klant, is de omzet die gerealiseerd wordt op deze klant niet kredietverzekerd en bijgevolg hoeft hierop geen premie te worden betaald.

2. facultatieve uitsluitingen

Meestal wordt in de kredietverzekeringsspolis voorzien dat de totaliteit van de omzet waaraan een kredietrisico verbonden is, ter verzekering dient aangeboden te worden. De bedoeling hiervan is een antiselectie te vermijden. Anders zouden enkel de zwakke klanten of de trage betalende, dus de reële risicogroepen in de verzekering ingesloten worden, wat indruist tegen het principe van verzekering, nl. risicospreiding. Wegens dit principe wordt ook geëist dat het risico evenwichtig over een minimum aantal klanten gespreid is.

De kredietverzekeraar laat wel toe dat bepaalde gedeelten van de omzet uitgesloten worden. Essentieel daarbij is dat de selectie gebeurt op basis van een objectief criterium. Voorbeelden zijn:

- een geografische selectie
- de interne organisatie van het bedrijf: vb. de verzekering wordt beperkt tot een bepaalde klantencategorie
- ...

Aan de hand van de verzekerbare omzet / openstaand saldo die de verzekerde doorgeeft aan de kredietverzekeringsmaatschappij wordt de te betalen premie berekend.

iii. kostprijsbepalende elementen

Bij de kostprijsbepalende elementen van kredietverzekering kunnen we een onderscheid maken tussen risicofactoren die eigen zijn aan de onderneming die een kredietverzekering onderschrijft en de mate waarin de onderneming zelf risico wenst te dragen (zie onderstaande tabellen).

RISICOBEPALENDE FACTOREN EIGEN AAN DE KREDIETVERZEKERDE ONDERNEMING		
LAAG RISICO	RISICOFACTOR	HOOG RISICO
Grote risicospreiding	Kwaliteit klantenportefeuille	Weinig spreiding van het risico
Korte betalingstermijnen	Duur van de kredieten	Lange betalingstermijnen
België en buurlanden	Te verzekeren landen	Niet-Oeso
Risico arme sector	Sector	Risicovolle sector
Lage schadequote	Schadestatistiek verleden	Hoge schadequote
MATE WAARIN DE ONDERNEMING WENST ZELF RISICO TE DRAGEN		
LAGERE INDEKKING	KREDIETVERZEKERING	HOGERE INDEKKING
Vormen met vrijstellingen		Vorm van de kredietverzekering
Klassieke dekking		
Lager percentage	Dekkingspercentage	Hoger percentage

Een indicatie geven van de actueel geldende premievoeten die voor uw onderneming van toepassing zou zijn, is dan ook niet mogelijk zonder over de nodige informatie omtrent bovengenoemde factoren te beschikken. Daarnaast spelen ook de marktomstandigheden van de verzekeraars en de herverzekeraars een rol in de bepaling van de premievoeten.

iv. minimumpremie

In de meeste polissen is er een minimumpremie vastgelegd. Indien de premie (berekend op basis van de vastgelegde premievoet en de opgegeven omzet / openstaand saldo) lager is dan de minimumpremie, dan dient het verschil bijbetaald te worden.

v. veranderlijkheid van de premie

In principe worden bij het afsluiten van een kredietverzekeringscontract premievoeten vastgelegd voor de volledige duurtijd van het contract. Een kredietverzekeringscontract wordt meestal afgesloten voor een periode van 1 tot 3 jaar. De meeste kredietverzekeringsmaatschappijen voorzien een stilzwijgende verlenging van het contract na afloop van deze periode.

De prijs van een kredietverzekeringsspolis kan eveneens beïnvloed worden door een bonus / malus clause.

Mogelijk voorbeeld van een bonus / malus clause:

- 10 % reductie van de basispremievoeten indien de uitbetaalde schade lager ligt dan 30% van de betaalde premies gedurende deze periode
- toepassing van de basispremievoeten indien de uitbetaalde schade tussen 30% en 60% van de betaalde premies gedurende deze periode ligt
- 30% verhoging van de basispremievoeten indien de uitbetaalde schade hoger dan 60% van de betaalde premies gedurende deze periode ligt

Deze bonus / malus clause kan onder verschillende vormen voorkomen zoals bijvoorbeeld: enkel een bonus clause, een no-claims bonus, al dan niet met terugwerkende kracht, ...

B. TAKS

In België dient een taks betaald te worden op alle kredietverzekerde transacties. Deze taks bedraagt 9,25 %. Indien een kredietverzekering wordt afgesloten bij de Nationale Delcredere Dienst is men vrijgesteld van deze taks. Er is geen uniformiteit omtrent deze taks in de Europese Unie: in sommige landen hoeft deze taks helemaal niet betaald te worden.

C. KREDIETLIMIETEN

Het kredietwaardigheidsonderzoek voor nieuwe en bestaande klanten vertaalt zich op gebied van kostprijs in een aanvraagkost en een toezichtskost. De kostprijs van een kredietlimiet wordt enerzijds bepaald door de regio waar de klant / prospect gevestigd is en anderzijds door de manier waarop de aanvraag wordt gedaan (zie onderstaande figuur):

Figuur:

België - Luxemburg			West-Europa			Buiten Europa			
pc	fax	telefoon	pc	Fax	telefoon	pc	fax	telefoon	
Laagste kostprijs						➔	Hoogste kostprijs		

Deze kostprijzen lopen uiteen bij de verschillende kredietverzekeringsmaatschappijen. Daarnaast wordt vaak gewerkt met het principe van zelfbeoordeling. Dit houdt meestal in dat schuldvorderingen (onder een bepaald bedrag) gedekt worden zonder dat er een kredietlimiet wordt aangevraagd. De dekking is gebaseerd op het principe dat een verzekerde handelt als goede huisvader en dat hij niet beschikt over negatieve informatie omtrent dit bedrijf.

5. Voorbeeld berekening kostprijs kredietverzekering

Gegevens onderneming: We berekenen de kredietverzekeringskost voor een onderneming met een omzet van 20 miljoen EUR en 3.500 klanten. Gedetailleerde gegevens over de onderneming vindt u terug in onderstaande tabel.

Gegevens onderneming

Land	Omzet	Aantal klanten	Opmerking
België	3.000.000	530	omzet onder zelfbeoordeling
België	5.000.000	50	omzet onder limiet
België	1.500.000	950	omzet aan particulieren
België	500.000	50	overheidsinstellingen
België Total	10.000.000	1.580	
Nederland	1.500.000	450	omzet onder zelfbeoordeling
Nederland	2.000.000	45	omzet onder limiet
Nederland	500.000	5	nominatieve uitsluiting
Nederland Total	4.000.000	500	
Frankrijk	2.000.000	300	omzet onder zelfbeoordeling
Frankrijk	1.000.000	600	omzet onder voorafbetaling
Frankrijk Total	3.000.000	900	
Duitsland	1.900.000	50	omzet onder limiet
Duitsland	100.000	10	geweigerde limieten
Duitsland Total	2.000.000	60	
Letland	400.000	440	geconfirmeerde letter of credit
Letland	600.000	20	omzet onder limiet
Letland Total	1.000.000	460	
Grand Total	20.000.000	3.500	

Gegevens kredietverzekering voor de voorbeeldonderneming

Land	Premievoet	Kost kredietlimiet (per limiet) **
België	0,22%*	7 EUR
Nederland	0,22%*	25 EUR
Duitsland	0,22%*	25 EUR
Frankrijk	0,22%*	25 EUR
Letland	1% (commercieel + politiek risico) op 60 dagen	50 EUR

* 0,22% is een premie-indicatie voor een klassieke dekking - marktvoorwaarden geldend in juni 2001.

** indicatie voor de kredietlimietkost (zonder een onderscheid te maken tussen aanvraagkost en toezichtskost)

Er is zelfbeoordeling voorzien tot 8.000 EUR voor de landen België, Nederland en Frankrijk.

Berekening van de premie

Land	Verzekerbare omzet	Premievoet	Premie
België	8.000.000	0,22%	17.600
Nederland	3.500.000	0,22%	7.700
Frankrijk	2.000.000	0,22%	4.400
Duitsland	1.900.000	0,22%	4.180
Letland	600.000	1,00%	6.000
	16.000.000		39.880

(1) Berekening van de verzekerbare omzet per land

Een eerste stap in de berekening van de premiekost, is het bepalen van de verzekerbare omzet / openstaand saldo. Deze wordt verkregen door de totale omzet te verminderen met de niet verzekerde transacties. Voorbeelden van niet verzekerde transacties zijn:

- verkopen aan particulieren
- nominatieve uitsluitingen: bepaalde klanten kunnen indien gewenst uitgesloten worden uit de kredietverzekering (bijvoorbeeld omdat de verzekerde het risico van die bepaalde klant zeer klein acht)
- voorafbetalingen
- geweigerde kredietlimieten
- verkopen onder geconfirmeerde letter of credit
- ...

Het is de verzekerde die deze berekening maakt en de verzekerbare omzet doorgeeft aan de kredietverzekeringsmaatschappij.

(2) Toepassen van de premievoet per land op de verzekerbare omzet

De te betalen premie wordt bekomen door de premievoet per land te vermenigvuldigen met de verzekerbare omzet. De kredietverzekeringsmaatschappij voert deze berekening uit.

Berekening van de kredietverzekeringstaks

Land	Premie	Taks %	Taks
België	17.600	9,25%	1.628
Nederland	7.700	9,25%	712
Frankrijk	4.400	9,25%	407
Duitsland	4.180	9,25%	387
Letland	6.000	9,25%	555
			3.689

Berekening kredietlimieten

Land	Aantal limieten	Kost per limiet	Limietkost per land
België	50	7	350
Nederland	45	25	1.125
Frankrijk	0	25	0
Duitsland	50	25	1.250
Letland	20	50	1.000
	165		3.725

Voor klanten onder zelfbeoordeling moet geen kredietlimietkost worden betaald aangezien de verzekeringsmaatschappij voor deze klanten geen onderzoek verricht. Daarnaast is het zo dat voor limieten die werden geweigerd er een aanvraagkost wordt betaald maar geen verdere toezichtskosten.

Als we er vanuit gaan in het voorbeeld dat voor de geweigerde kredietlimieten de aanvraagkost reeds werd betaald, dan kunnen we hier stellen dat er geen toezichtskosten moeten betaald worden.

Voor de eenvoud van het voorbeeld, hebben we geen onderscheid gemaakt tussen de aanvraagkost en de toezichtskosten.

Totale kost kredietverzekering

Premie	39.880
Taks	3.689
Kredietlimieten	3.725
	47.294

De totale kredietverzekeringskost is de som van de premie, de taks en de kredietlimietkost.

Merk op dat we in het voorbeeld geen rekening hebben gehouden met mogelijk niet gedekte recuperatiekosten.

6. Beoordeling van de kostprijs van kredietverzekering

De premie die betaald wordt op een kredietverzekeringsspolis kan niet gezien worden als een pure bijkomende kost. De premie kan in eerste instantie vergeleken worden met de schades uit het verleden. Daarnaast kunnen nog een aantal bijkomende besparingen gerealiseerd worden in de marge van de kredietverzekering:

- een efficiëntere prospectie: dure bezoeken door commerciële medewerkers gebeuren enkel aan kredietwaardige prospecten
- besparing op incassokosten
- besparing door het inkorten van het gemiddeld aantal dagen klantenkrediet
- de kredietlimietkost komt mogelijk in de plaats van de vroegere kost van het opvragen van handelsinformatierapporten en het zelf bestuderen ervan
- ...

Bij het beoordelen van verschillende kredietverzekeringsspolissen van verschillende kredietverzekeringssmaatschappijen mag zeker niet uitsluitend een beslissing genomen worden op basis van de kostprijs. Andere belangrijke factoren zijn onder andere de kredietlimietacceptatie en de verschillpunten in de opbouw van het contract (zie goedkopere kredietverzekering in het buitenland?).

7. Goedkopere kredietverzekering in het buitenland?

De Belgische kredietverzekeringsmarkt is momenteel een uiterst competitieve markt naar premiezetting toe. Dit neemt niet weg dat er in het buitenland soms goedkopere premievoeten worden aangeboden.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld verzekeringen in arbeidsongevallen en brand is er in België weinig wettelijke reglementering omtrent kredietverzekering. Dit houdt in dat er veel contractuele ruimte is in de opmaak van een contract. Achter 2 verschillende premievoeten kan dus een totaal verschillend contract schuilgaan.

Bij het vergelijken van kostprijzen is het aangewezen zich volgende vragen te stellen:

- zijn er vrijstellingen opgenomen?
- wordt de premie berekend op de totale omzet of op de verzekerde omzet?
- wordt de premie berekend op omzet of op openstaand saldo?
- wat zijn de bepalingen omtrent het uitloopriscico?
- zijn er verschillen omtrent wachttermijnen, maximum schadevergoeding, ...?
- ...

8. Evoluties in de markt

i. concentratiebeweging

Er is een concentratiebeweging bezig op de kredietverzekeringsmarkt. Recent werd de overname van NCM door Gerling Namur bekendgemaakt. De concentratiebeweging heeft als resultaat dat er op internationaal vlak nog 3 grote groepen zijn: Euler - Hermes, Gerling - NCM en Coface. Op de Belgische markt is Gothaer eveneens aanwezig.

Deze fusie / overnamegolf is niet algemeen in Europa. Zo zijn bijvoorbeeld in Spanje nog 8 kredietverzekeraars actief en ligt het overwicht bij de lokale spelers en niet bij de internationale groepen.

ii. premies

Jarenlang was er een dalende tendens op gebied van premievoeten. Dit was onder meer te wijten aan nieuwe spelers die zich op de Belgische markt vestigden en hoogconjunctuur met een vrij laag schadebeeld. In de loop van 2001 is er verandering gekomen in deze tendens. Een verslechterde algemene economische situatie heeft geleid tot een sterke toename van het aantal schades gedurende 2001 en deze trend lijkt zich verder te zetten. Dit zal zich mogelijk in de komende maanden vertalen in duurdere premievoeten.

Auteur:
Els DE SMET
Credit Management
Consultant Crion N.V.

Jean-Louis COPPERS
Gedelegeerd Bestuurder
Crion N.V.